

למאחה המונית
המשלבת את כולם
עמ' 5

פועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 15 / 19 באפריל 2023

ומגבלות / עמ' 3

ההפגנה שלא זכתה לסיקור בערוץ 14

"מאות בני אדם הפגינו מול הווילה של איל ההון יצחק מירילשווילי, בעלים של ערוץ 14, בהרצליה פיתוח. השלטים שהניפו המפגינים הציגו את פניו של מירילשווילי צבועות אדום ומתחתיהם הכיתוב: 'לא תשקר'. אם המאבק על אופיה של הדמוקרטיה הישראלית ינחל הצלחה, יש לקוות כי רכבת המפגינים תמשיך הלאה, אל בתיהם של אילי תקשורת אחרים כמו דודי ורטהיים, מבעלי קשת 12 ולן בלווטניק, מבעלי רשת 13. במשך שנים העלו השניים דמויות גזעניות ומסיתות לגדולה, עליהם ניתן למנות את אתמר בן-גביר וחבריו. הם העניקו להם לגיטימציה וסייעו להם להגיע למעמדם הנוכחי. פעם אחר פעם הם רתמו את הסיקור העיתונאי לאינטרסים של בעלי ההון במקום לאלה של הציבור הרחב".

אורן פרסיקו, "העין השביעית", 4.4

דברים בשם אומרם

יצאנו הכי מגניבים

"ישנם כמה דברים שלמדתי במחאה. מצאתי עצמי בפוויציה כפולה של משתתף ומתעד (באייפון). אין צורך לומר שהמחאה הצטלמה מדהים, אבל לעתים הרגשתי שאולי יש לצילום גם ערך מוסף - צילום של מעצרים או מפגיני ימין, למשל, נראה לי כמו כלי ריסון. אולי. אך המחאה הקומוניסטית-פלסטינית נשארה הכי מגניבה. במובלעת בקפלן פינת לאונרדו דה וינצ'י בכל מוצ"ש היתה אנרגיה מתפרצת ומלהיבה של דו קיום ושל התנגדות עם עומק אידיאולוגי אמיתי. האפשרות של המחאה ההמונית להכיל את המובלעת הזו סיפקה לי אופטימיות זהירה מאוד".

הבמאי יוצר הטלוויזיה חגי לוי, "הארץ", 29.3

השרה החדשה שלא הגנה על זכויות הנשים...

הממשלה תאשר את מינויה של מאי גולן לשרה לקידום מעמד האישה. מדובר בתפקיד שלא היה בעבר ונוצר עבור גולן, שכינה עד כה כשרה בלי תיק במשרד ראש הממשלה. בעקבות הפריימריז בליכוד דורגה גולן במקום ה-32 ברשימה ובקושי נכנסה לכנסת. יש הסבורים כי הבחירה בה לתפקיד תמונה מעט, מאחר שהיא לא בלטה כלל בשל עשייתה למען נשים. לאורך השנים גולן לא יזמה אף לא הצעת חוק אחת שתיטיב עם הנשים בישראל".

סיון חילאי, "הינט", 1.4

בוודאי תגן על זכויות הנשים

"האישה שאיחלה לי להיאנס מונתה לשרה לקידום מעמד האישה. איזה כיף לי. במאי 2014 מאי גולן הספיקה לאחל לי להיאנס על-ידי אפריקאי".

רשומה בפייסבוק של פעילת קו לעובד נועה קאופמן, 1.4

נשיא ארה"ב הציוני למען הרב האנטי-ציוני

"הנשיא ביידן חתם על צו נשיאותי במחווה לכבוד הרבי מלובביץ'. בהצהרתו כתב הנשיא: 'ביום החינוך והשיתוף אנו מכבדים את הרבי מליובאוויטש, רבי מנחם מנדל שניאורסון, שהקדיש את חייו להסברה ולהוראה - בנה גשרים, איתגר אותנו לצמוח, ודגל בסובלנות ולמידה. הרבי מברוקלין הפך את ההתמודדות עם הכאב למטרה, ובנה תנועה עולמית המוקדשת לחינוך, אחווה וריפוי. הממשל שלי עומד איתן בהגנה על ערכי הליבה של הרבי. הבה ונזכור את תורתו'".

יענקי פרבר, "בחדרי חרדים", 2.4

"צ'קלקה בזינזאנה", ביטאון משטרת ישראל

"משטרת ישראל, המטה הארצי, אגף תמיכה לוגיסטית, מכרז 42/2023, הספקת שירותי עורך ראשי להפקת כתב עת אקדמי שפוט עבור משטרת ישראל. תקופת ההתקשרות: 12 חודשים ואופציה ל-4 שנים נוספות".

מכרז שפורסמה משטרת ישראל, 4.4

מכתבים למערכת

הקוץ והדרדר של פלסטיין

בכרוניקה קצרה שפורסמה בשולי חינומן שנפל לידי בטיילת בבת ים, נכתב: "הלילה נתפסו שוהים בלתי חוקיים מהשטחים במצוד בעליית גג של בית נטוש באזור התעשייה. מדובר בצעירים פלסטינים, העובדים בעבודות בנין ובשטיפת כלים במסעדות".

זו כרוניקה קצרה על תופעה כואבת. היא מצביעה על כך שחיים בקרבנו חוטבי עצים ושואבי מים, המגירים זיעתם על פיגומי הבניינים ובשלל עבודות אחרות. את הלילות הם מעבירים בכוכים, בחדר ממפגש עם משטרת ישראל.

דְּמָמָה לוֹהֶבֶת שׁוֹרְקֶת הַלֵּילָה בְּעֵלִית הַגִּי
הָאוֹסֶפֶת אֶת מִסְטָפָה וּמִוֶּחֶמָד, שֶׁהִמְרִי
שְׁתֵּים עָשָׂר שְׁעוֹת מְרוּק כְּלִים בְּמִסְעָדוֹת
סְתוֹת אֲבָנִים בְּכַבִּישִׁים וּבְפִגּוּמֵי בְּנִין
רֶק כְּדֵי לְהַנִּיחַ לְשֵׁנָה לֵילָה גֶרֶם מִיָּעַ
לְהַחֲלִיף פֶּחַ לְקֶרֶת אוֹר רֶאשׁוֹן שֶׁהִמְחִיר יַעֲנִיק לָהֶם.

דְּמָמָה לוֹהֶבֶת שׁוֹרְקֶת הַלֵּילָה
בְּעֵלִית הַגִּי בְּאֶזֶר תַּעֲשִׂיהָ יֶשֶׁן
מִשְׁכָּן חוֹטְבֵי עֲצִים וְשׁוֹאֲבֵי מִים.
מִיֶּשֶׁהוּ בְּאֶלְתוֹ וּבְאֶגְרוֹפּוֹ
מִנְכֶּשׁ וּמַעְדָּר בּוֹ הַלֵּילָה
אֶת הַקוֹץ וְהַדְרָדָר שֶׁל פְּלִשְׁתִּין.

מִיֶּשֶׁהוּ בְּמִדֵּי מִשְׁטָרָה
שׁוֹלֵחַ יָד מְאֻגְרָפֶת
מִנְכֶּשׁ וּמַעְדָּר בּוֹ הַלֵּילָה
קוֹץ וְדְרָדָר שֶׁל פְּלִשְׁתִּין,
שֶׁלֹא יָפוּ שָׂרֵשׁ בְּעֵלִית הַגִּי
שֶׁתִּאֲנֶתָה לֹא תִחַנּוּט פְּגִיָּה
שֶׁסְּמִדָּר גִּפְנָה לֹא יִתֵּן רִיחַ
שֶׁנִּצְנָה לֹא יִדְאָה בְּאַרְץ.

איתן קלינסקי, בת ים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

סרבנית הגיוס סופיה אור שורפת את צו הגיוס שקיבלה במהלך הפגנה ברחוב קפלן בתל אביב, ר' עמוד 4 (צילום: זו הדרך)

המחאה בישראל: גבולות ומגבלות

כן, מתקשים חלק מהפעילים בשמאל העקבי להצטרף להפגנות, הנראות לאומניות ומיליטריסטיות כהפגנות ימין. עם זאת, המחאה הציפה את שאלת הנכונות לשרת בצבא תחת משטר לא דמוקרטי באופן חסר תקדים בהיסטוריה הישראלית. שאלה נוספת בה מתחבט השמאל העקבי היא: מה יקרה למחאה אם יגיעו מפלגות האופוזיציה הציוניות לפשרה עם נתניהו? כמה מפעילי השמאל העקבי מתקשים ליטול חלק במאמץ העלול להתפוצץ כבלון.

סדקים ראשונים במיליטריזם הישראלי?

הפתרון שגיבש השמאל העקבי הוא להשתתף במחאה ההמונית במסגרת "גוש נגד הכיבוש" - הפגנה בתוך הפגנה. הגוש מפגין תחת הסיסמא: "אין כזה דבר דמוקרטיה עם כיבוש". פעילי "הגוש" מנסים לשכנע את המוני המפגינים כי קיים מקור בסיסי לאופייה האנטי-דמוקרטי של ישראל. המפגינים בחלקם עברו ככרת דרך די ארוכה בתהליך התפכחותם הפוליטי. אלה הפנימו כי לא די בביטול "רפורמות לוי", אלא קיים צורך בחוקה ובהפרדת הדת מהמדינה. נוסף לכך, הביאו ההפגנות רבים לאיים בסרבנות.

המיליטריזם הישראלי עודו רחוק מלקרוס, אולם נדמה כי הוא נסדק בקצב מהיר למדי. מול הנואמים בעצרת ההפגנה הכללית, נואמים פעילי השמאל בתוך הגוש נגד הכיבוש. מול דגלי ישראל, מניפים הפעילים את הדגל האדום ואת דגל המל הפלסטיני. עם גידול מספר ההפגנות ברחבי הארץ, החלו פעילי השמאל העקבי מקימים גושים נגד הכיבוש ברבות מהן. למרות היותו של השמאל מצומצם, גיבשו פעיליו דרכים יצירתיות להבלטת מסריו נגד הכיבוש. הם מצליחים למנף את תהליך הפוליטיזציה שיצרה המחאה למען קידום שינוי מהותי ולמען כינון דמוקרטיה לכולם.

בתוך שלושה חודשים, חשפה המחאה ההמונית הנמשכת את השסעים העיקריים בחברה הישראלית. שלטון הימין מנסה לדכא אותה בכל האמצעים העומדים לרשותו. משכשל הדיכוי המשטרי, נוקט כעת ראש הממשלה נתניהו צעדים שנועדו לזרוע שאננות בקרב פעילי המחאה. הוא ביטל את פיטורי שר הביטחון, השעה את מיצוי החקיקה של ה"רפורמות השיפוטיות" ואת פיצול הפיקוד על הכוחות המזוינים בין הצבא, המתנחלים והכהניסטים. ראשי הקואליציה והאופוזיציה הציוניים, כמו גם נשיא המדינה ועמיתיו בווינגטון - מבקשים כולם דרך לתחוב את שד המחאה ששחררו בחזרה לבקבוק.

אבישי ארליך

המאמר לעיל מבוסס על עיקרי הדברים שיישא פרופ' אבישי ארליך בכנס כתב העת 'המטריאליזם ההיסטורי' שייערך בסוף השבוע באתונה

הוויכוח בקרב האוכלוסייה הפלסטינית בישראל באשר לחלקה במחאה הנוכחית פרץ על רקע ההפגנות הראשונות בינואר. שותפות פלסטינית-ישראלית במאבקים פנים-ישראליים נתפסת אצל חלק מהפלסטינים בישראל, בשטחים הכבושים ובארצות הערביות כמזיקה לאחדות המאבק הפלסטיני.

בפועל, רוב הפלסטינים בישראל אינם משתתפים במחאה. חלקם אדישים פוליטית; חלקם מביעים את לאומיותם בפעילות במסגרת תנועות דתיות; וחלקם נוטלים חלק בהפגנות ובשביתות במחאה על מעשי הממשלה והמתנחלים בשטחים ובירושלים. אולם ההפגנות והשביתות האלה נערכות באופן נפרד מהמחאה נגד ההפיכה המשטרית.

מגבלות המחאה ואתגרי השמאל העקבי

גם בקרב השמאל העקבי (הלא-ציוני) מתנהל ויכוח ער, בו מביעים פעילים יהודים וערבים שתי דעות: השתתפות במחאה מזה והחרמתה מזה. הוויכוח טרם הסתיים, אולם היהודים המרכיבים את השמאל העקבי (מדובר באלפים) משתתפים ברובם במחאה. בקרב הפלסטינים אזרחי ישראל, רק פעילים הדוגלים בשותפות יהודית-ערבית (קו אותו מובילות חד"ש ותע"ל), משתתפים במחאה.

בקרב השמאל העקבי לא קיים ויכוח באשר למשטר העליונות היהודית ולא-השוויון המובנה נגד האוכלוסייה הערבית בישראל. קיים, אפוא, ויכוח באשר לדרכי המאבק בהם. פעילי השמאל העקבי מכירים במגבלות המחאה ההמונית נגד ההפיכה המשטרית. לדוגמא, פעיליו מסרבים להעלות על נס את מערכת המשפט, ואף מרבים לבקר את חלקה בתחזוקת הכיבוש ומפעל ההתנחלות ואת הגנתה על הממשלה הנפשעת מפני החוק הבינלאומי.

השמאל העקבי רואה בשליטה בעם אחר ובאדמותיו מרכיב עיקרי באופייה האנטי-דמוקרטי של ישראל. השליטה בעם אחר חלה כמובן גם על הפלסטינים אזרחי ישראל. חוק הלאום מיסד באופן סופי את הפרדוקס "מדינה יהודית ודמוקרטית". לעומתו, טבע השמאל העקבי את הסיסמא "יהודית וגזענית", וקורא לכינון "דמוקרטיה לכולם". ישנם בקרב השמאל העקבי פעילים השואפים להגיע לפתרון על בסיס שתי מדינות, וישנם השואפים להקים פדרציה או מדינה אחת "מן הים עד הנהר". אולם מקובל על כולם, כי במדינה מתוקנת חיוני להבטיח זכויות שוות לכל - יהודים וערבים.

השמאל העקבי תופס את המחאה הנוכחית כמגבלת במהותה. המפגינים ברובם לא מיטיבים לזהות כי ההפיכה המשטרית היא רק קצה קרחון של הסתירות הפנימיות הגלומות בישראל. תוך כדי כך, מתעטפים המפגינים בדגלי ישראל ומבטאים בדרך זו את נאמנותם "לעם ולמולדת". על

המשמר הלאומי הוקם לדיכוי האזרחים הערבים

לאחרונה פורסם כי ממשלת הימין חותרת לקדם את הקמת ה"משמר הלאומי" שיפעל תחת השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר. בהתאם להחלטה, יהיו המגויסים למשמר נתונים למרותו המלאה של המשרד לביטחון לאומי, והוא ישמש "כוח ייעודי מיומן ומאומן, לטיפול, בין היתר, בתרחישי חירום שונים, בפשיעה הלאומנית, במאבק בטרור, וכן לשם חיזוק המשילות במרחבים בהם הדבר נדרש, במסגרת התפקידים המצויים כיום בידי משטרת ישראל".

לדברי מרכז עדאלה "החלטה זו היא חלק ממגמה כוללת של עיגון מערכות אכיפה נפרדות על בסיס גזעי, אשר קיבלה ביטוי נוסף בקווי היסוד של הממשלה החדשה ובהסכמים הקואליציוניים שנחתמו עם הקמתה". בטרם אישור ההחלטה, פנה עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל, אל היועצת המשפטית לממשלה, לראש הממשלה בנימין נתניהו ולשר לביטחון לאומי בדרישה לבטלה.

בפניית עדאלה, טען עו"ד עדי מנסור כי הקמת גוף זה נועדה להקים שיטור ייעודי לאוכלוסייה הערבית-פלסטינית בישראל. לדבריו, "המשמר הלאומי נועד לצורך מיסוד שיתוף הפעולה בין אזרחים חמושים לבין שוטרים בעקבות אירועי מאי 2021. כזכור, באירועי מאי בלט שיתוף פעולה גלוי בין המשטרה לבין אזרחים חמושים, אותם כינה שר הביטחון הפנים דאז 'מכפיל כוח'". "במקרים רבים, פעלו אותם אזרחים כמיליציות מאורגנות שהרגו אזרחים ערבים. זאת ללא העמדה לדין של האחראים, כמו במקרה של מוסא חסונה בלוד", הוסיף.

לטענת מרכז עדאלה, שינוי מבני זה יביא ליצירה בפועל של שתי מערכות שיטור נפרדות על בסיס הפרדה גזעית: מערכת אחת המופעלת על ידי המשטרה כלפי האוכלוסייה הכללית, ושהאכיפה בה היא לפי חוקי האכיפה הכלליים (שאף במסגרתה קיימת אכיפה המדכאת את הערבים); ומערכת שניה המופעלת כנגד האזרחים הפלסטינים כגוף שיטור עצמאי, המורכב ממיליציות אזרחיות חמושות בעלות סמכויות שיטור, המקבלות הנחיות מהשר לביטחון לאומי.

ההפיכה תדרדר את

בריאות הציבור לשפל

"הממשלה מקדמת הפיכה משטרית שנועדה להסיר את אחרוני הבלמים והאיזונים של הדמוקרטיה המתפוררת שלנו, ולהעביר לידיה כוח בלתי מוגבל. בדרכה זו היא פוגעת בבריאות של כולנו", כך נמסר מהארגון רופאים לזכויות אדם (רל"א).

"ניתוח ההסכמים הקואליציוניים, הצהרות השרים והחקיקה מצביע על פגיעה מערכתית רוחבית בבריאות. הדבר כולל פגיעה קשה באוכלוסיות חסרות הגנה כמו הפליטים, האסירים והפלסטינים החיים תחת כיבוש, וכן פגיעה משמעותית בבריאות נשים, תושבי הפריפריה, עניים ולהט"ב", הוסיפו. "יש לעצור את ההפיכה המשטרית. זה בחיינו, בגופנו ובנפשנו", הדגישו.

במסמך שפרסם רל"א צוינו לפחות 12 תחומים בהם ההפיכה המשטרית עלולה לפגוע בבריאות של כלל האוכלוסייה, כולל החלשת מנגנוני הגנה על מטופלים.

לכן בחרתי לשרוף את צו הגיוס שלי

שמי סופיה אור, פעילה ברשת מסרבות. באוגוסט הקרוב אכלא בגין סירובי לשרת בצבא כיבוש. אני מביטה סביבי ורואה את ההפגנות, הצעדות והמחאות, ומזהה התעוררות. הציבור פוקח את עיניו למראה הפשיזם, ודורש להגן על זכויותיו. אך הגיע הזמן לפקוח את העיניים עד הסוף, ולהבין כי הדמוקרטיה הישראלית תמיד הייתה עבור יהודים בלבד.

הגיעה השעה להפסיק להעלים עין מדיכוי העם הפלסטיני בשטחים בידי ישראל. דיכוי זה נעשה לכאורה לשם ביטחוננו, אך הוא רק פוגע בנו. חיוני להביט בכיבוש הישראלי, ולהכיר במאות אלפי הפליטים הפלסטינים שגורשו.

המכשיר שבאמצעותו מיישמת ישראל את מדיניות הנישול והדיכוי בשטחים הוא הצבא, ולכן לא אתגייס לשירותיו. חשוב לי לא רק להימנע מלהתגייס - אלא גם לסרב להתגייס באופן מופגן. לא אעצום את עיני בשעה שמתחוללת כאן טרגדיה ואעשה כל שביכולתי כדי להעלות את המודעות אליה. המחשבה לפיה ניתן לפתור את הקונפליקט בכוח היא שקר מסוכן, המוביל למעגל דמים בו כולם מפסידים. חיוני להפנים כי ככל שטוב לאחד, כך טוב גם לאחר. חיוני להפנים כי אלימות רק תוביל לאלימות נוספת.

הנמצאים כעת בשלטון מאמינים באלימות. הם סבורים כי לו רק ישתמשו במספיק כוח, ישיגו את מבוקשם. ישראל היא הגורם החזק במשוואה, ולכן לה את הכוח והאחריות לפעול להשגת עתיד טוב יותר עבור שני העמים. למרבה הצער, היא פועלת להשגת עלינונות יהודית. היא מקדמת סיפוח ומצהירה ללא בושה כי מיליוני פלסטינים יוותרו ללא זכויות אזרח בסיסיות. לכן, כעת יותר מאי פעם, חשוב להיאבק עבור דמוקרטיה לכולם, ולא לעצור בקו הירוק.

הבוטות בה פועלת הממשלה הנוכחית מנכיחה את המחיר שנשלים כולנו אם נתמיד במסלול הכיבוש וההתנחלות. על כן, אני מסרבת להתגייס לצבא ומסרבת לסייע לישראל להמשיך את הכיבוש. אני בוחרת באכפתיות ובסולידריות שלא מוגבלת ללאום אחד. אפעל לקדם שינוי שיגן על כולם. פעילי רשת מסרבות לא ייקחו בדיכוי העם הפלסטיני, ואת צווי הגיוס שלנו - נשרוף.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

לא קיים מקום לכולם במחאה ההמונית

כוחות הכיבוש בחרם א-שריף (צילום: עיר עמים)

חמישית מכלל אזרחי המדינה. נציגי הציבור הערבי אינם מוזמנים לנאום בעצרות המחאה, ובמידה שכן, דבריהם מצונזרים. מובילי המחאה מעדיפים להתחשב אך ורק בלאום אחד המתעטף בדגל הכחול-לבן. בתוך ים של סמלים שאינם משקפים את הזהות והכאב שלי, אני מעוניין להפגין בעודי מניף את הדגל של בני עמי, הדגל הפלסטיני.

האם תסכימו לקבל אותי בעודי אוחז בדגל הפלסטיני, או שתכנעו לפחד שזורע המשטר הפשיסטי מפניו? האם לא מקומם אתכם ששר כהניסטי חותר לפגוע בזכותכם להפגין? האם לא מפריע לכם שהוא שולח את שוטריו לתלוש ולהחרים את הדגל של בני עמי? האם שוליה של הדמוקרטיה עליה אתם מבקשים להגן רחבים מספיק כדי לכלול גם אותי?

הגוש נגד הכיבוש - נקודת אור

מדוע אני מתקשה למצוא את מקומי במחאה ההמונית? משום שהיא מתעקשת להתעלם משורש הבעיה - הכיבוש. עם המדכא עם אחר אינו יכול להיות חופשי. הכיבוש משחית, והתעלמות ממנו לא תגרום לו להיעלם. האומץ שמגלים המפגינים הצעירים מעורר הערכה, אך כל עוד הם ימשיכו להתגייס לצבא ולדכא את העם הפלסטיני – הם יישארו לעד כלי בידי המשטר הדורסני. דרוש שינוי תודעתי עמוק והפנמה כי כל מה שעשתה ישראל במשך 75 שנים הוא שהוליד את ההפיכה המשטרית. הכיבוש והגזענות הולידו את האפרטהייד והפשיזם.

לכן, נקודת האור במחאה ההמונית היא בעיניי "הגוש נגד הכיבוש" העומד על המשמר, מתרחב מיום ליום, ונלחם להביא לביטוי את כלל הסוגיות העומדות על הפרק: המאבק בכיבוש; קידום שוויון אמיתי ומהותי; וכינון דמוקרטיה לכולם. פעילי הגוש לא מוכנים לחיות בשלום עם הסתירה בין הדרישה לדמוקרטיה לבין המשך הכיבוש והגזענות.

אל לנו להמתין עד שמובילי המחאה יפנו עבורנו מקום. בשונה מכך, עלינו - הדוגלים בחופש ובדמוקרטיה אמיתית - ליטול את מקומנו בה. חיוני לקדם רדיקליזציה היכן שניתן בגבולות המחאה הנוכחית. אם נתאמץ מספיק, נמצא את שותפינו לדרך.

אני קורא לכולם, ובראש וראשונה לבני עמי, לצאת לרחובות ולהגן על קיומנו במולדת; לדרוש שוויון מלא; ולדרוש את טיפול הממשלה בפשיעה הגואה בחברה הערבית. חיוני לצאת ולהפגין בנצרת כמו בחיפה ובתל אביב.

הגיעה השעה למצוא שותפים יהודים וערבים למאבק הצודק, ולהתגייס לחלל ממטרותיו. חיוני להפנים את העובדה כי הדמוקרטיה היא עבור כולם. ומעל לכל: חיוני להבטיח כי האזרחים הערבים לא יישארו מחוץ למאבק.

פאתן בן כמאל ונג'יבה

שמי פאתן, בן כמאל ונג'יבה, ילידי פלסטין. אני ערבי בן העם הפלסטיני, ששורשי נטועים עמוק באדמת ארץ זו. דגל עמנו הפציע בתחילת המאה הקודמת, והוא אינו דגל של "ארגון טרור", אלא דגלו של עם חפץ חיים, חירות, והגדרה עצמית במדינה ריבונית.

נולדתי על אדמה זו כמו הוריי. אנו בני המקום, ומכוח הילידות שלי, אני גם אזרח מדינת ישראל. עוד בנעורי, התנגדתי כבן אדם, כאינטרנציונליסט וכפלסטיני לכל גילוי אפליה, גזענות ודיכוי. התנגדתי ועודי מתנגד לקפיטליזם האכזרי ולדיכוי בני עמי וכל המוחלשים והמוחלשות בישראל - ערבים כיהודים. נאבקתי כל חיי לצד חבריי למען זכויותינו במסגרת ה"דמוקרטיה הישראלית ליהודים בלבד": החל מהנכבה של בני עמי ב-1948, דרך הממשל הצבאי, חוקי הנישול והפקעת האדמות, כיבוש 1967, וכלה בחוק הלאום.

חוק הלאום מבקש למחוק אותי ואת משפחתי מארץ זו. הוא הפך אותי אורח לא רצוי במולדתי, ונוכח נפקד בארצי. אותו חוק הלאום - המעגן את האפרטהייד הישראלי באופן רשמי - קיבל גושפנקא מבית המשפט העליון. מדובר באותו מוסד שלעצמאותו חרד הציבור היהודי בימים אלה. כפלסטיני, בית המשפט מעולם לא סימל עבורי צדק. בצמתים רבים הוא אף הידק את שוליה של הדמוקרטיה הישראלית. ההיסטוריה של מערכת המשפט בישראל הותירה חותם על כל חיי, ועל חיייהם של בני עמי.

ממשלת הימין הקיצוני מחרחרת מלחמה. מנהיגי המדינה אינם מחמיצים כל הזדמנות להפחיד את הציבור מפני "האויב הפלסטיני". לצערי, הם מצליחים במשימתם. אותו "אויב" משמש להשתתק כל ביקורת פנימית וחיצונית הנשמעת כלפי הקונצנזוס הציוני. זו הקרקע ממנה ניזון ומתחזק הימין הפשיסטי בישראל. לכן הרגו כוחות הכיבוש בדם קר את הרופא מחמד אלעוסיבי וקראו לו "מחבל". לכן תקפו כוחות הכיבוש את המתפללים במסגד אל אקצא, והרגו צעירים בשכם ובג'נין. לכן מפציץ הצבא הישראלי בעזה, בסוריה ובלבנון. הממשלה נוקטת צעדים אלה כדי ללכד את העם היהודי המפולג נגד "האויב החיצוני".

אני כואב כל קורבן וכל נפגע חף מפשע, ואיני מציד באלימות כלל. אך אני מסרב בתוקף להפנות אצבע מאשימה כלפי הקורבן. בעיני, הכיבוש הוא מקור כל האלימות בישראל ובשטחים. לא קיים עם שיסכים לשבת בחיבוק ידיים לנוכח הדיכוי שלו. חשוב ללמוד מכל העמים שחוו כיבוש ודיכוי לאורך ההיסטוריה.

האם תסכימו לקבל אותי למחאה ההמונית?

ואחרי ככלות כל, אני עוקב באהדה גדולה אחר תנועת ההתנגדות העממית נגד ההפיכה המשטרית. כולי תקווה כי היא תגדל ותנצח את הימין הפשיסטי. פעילים רבים הנוטלים חלק במחאה תוהים מדוע מהסס הציבור הערבי להצטרף אליה בהמוניו. הרי ההסלמה הפוליטית תפגע בראש ובראשונה בערבים ובקבוצות המוחלשות. אני סבור כי הססנות זו נובעת מגבולותיה הצרים של המחאה ההמונית.

מפלגות האופוזיציה הציוניות הן אלה שהובילו את מדיניות האפליה כלפינו לאורך עשרות שנים. כעת, כאשר הסכנה הפשיסטית מתקרבת אליהם ומאיימת על המרחב הדמוקרטי והליברלי שלהם, הם יוצאים לרחובות כדי להגן על הפריווילגיה שלהם. טוב שכן, אך ממש לא די בכך. מובילי המחאה לא מתחשבים בדרישותיהם ובצרכיהם של

כיתוב גרפיטי של הצבא האירי הרפובליקני ברחובות בלפסט, צפון אירלנד (צילום: מורנינג סטאר)

25 שנה להסכם 'יום השישי הטוב'

כבלתי ניתן לערעור מציב מכשול בפני התקדמות. ראינו זאת בזמן השיחות על 'הברקזיט', כאשר חלק מתומכי ההישארות באיחוד האירופי השתמשו באי-הוודאות בנוגע לגבול בין אירלנד לבריטניה כדי למנוע מבריטניה עצמה לעזוב את האיחוד האירופי. ההנחה הייתה כי לבריטניה אין אפשרות לעזוב את האיחוד, משום שאם תבחר לעשות כן, תתערער שליטתה באירלנד."

עוד נכתב: "התפיסה הליברלית רואה במו"מ על הגבול בין בריטניה לאירלנד ראייה לטעות ההיסטורית של עזיבת האיחוד. למעשה, אנו חוזים בהתעצמות המפלגה הרפובליקאית שין פיין שהיא כיום המפלגה הגדולה ביותר בשני צדי הגבול באירלנד. התגובה לכך בקרב תומכי השמירה על הסטטוס קוו בדבלין והיוניוניסטים בצפון אירלנד היא סימן לכך, כי המצב הנוכחי לא יכול להחזיק מעמד עוד זמן רב. איחוד אירלנד הוא משימה פוליטית שחיוני להשלים. חיוני לשקם את המוסדות הרפובליקניים. אנחנו זקוקים לקידמה ולהישגיות."

סוף השלטון הבריטי הדורסי

העם האירי סבל במשך מאות שנים מהקולוניאליזם הבריטי המדכא. הוא נאבק למען עצמאותו מאז בסוף המאה ה-19. למרות הישגיו, עדיין מצויים שטחי צפון אירלנד תחת שליטה בריטית כמעט מוחלטת.

ג'יימס קונלי, מנהיגו ההיסטורי של הפלג הסוציאליסטי בקרב התנועה הרפובליקאית האירית קרא לאחדות מעמד העובדים האירי ולעצמאות העם האירי. הוא כתב ב-1911: "יש לפעול למען אחדות אירית סוציאליסטית. אירלנד הלאומית מבטאת את כלל האלמנטים של המאבק המעמדי - בין בעלי נכסים לשוכרים ובין בעל ההון לפועל. מתחים אלה מעולם לא נתגלו בצורה כה עוצמתית כפי שהם מתגלים כעת באירלנד."

התנועה הרפובליקאית האירית בהנהגת מרי לו מקדונלד עשויה להגשים את חזונו של קונלי ולאחד את אירלנד. הרבר נדרש ומתבקש בייחוד נוכח השפל הנוכחי בו מצויה אנגליה, הסובלת מאינפלציה, מאי יציבות פוליטית וממרותה של אליטה פוליטית הדורסת את העם ואת הדמוקרטיה.

זוהר אלון

נשיא ארה"ב ג'ו ביידן, ראש ממשלת בריטניה רישי סונק וראש ממשלת אירלנד לאו ורדקר נועדו בשבוע שעבר (11.4) בצפון אירלנד במסגרת אירוע לציון 25 שנה להסכם "יום השישי הטוב". ההסכם נחתם ב-10 באפריל 1998 בבלפסט בין ממשלות בריטניה ואירלנד ובתיווך ונשיא ארה"ב דאז ביל קלינטון. את ההסכם אימצו מרבית המפלגות בצפון אירלנד והוא אושר בשני משאלי עם. ההסכם שם קץ לשלושה עשורים של מאבק עקוב מדם, אשר גבה את חייהם של 3,500 אזרחים בריטיים ואיריים.

ההסכם קבע מחדש את גבולותיה של אירלנד. הוא שייך את החלק הדרומי והמערבי של האי לרפובליקה האירית (26 מחוזות מתוך 32 מחוזות). חלקו הצפון מזרחי של האי (6 מחוזות) סופח לצפון אירלנד. ישות זו היא חלק מהממלכה המאוחדת הבריטית ולה אוטונומיה חלקית ופרלמנט אזורי הכפוף לכתר.

הזמן לאיחוד הוא כעת

העיתון הקומוניסטי הבריטי "מורנינג סטאר" הקדיש מאמר מערכת לציון חצי יובל להסכם (13.4). מהמאמר עולה כי לפתחה של אירלנד הזדמנות לאחד את שני חלקיה. המפלגה הגדולה ביותר בצפון אירלנד וברפובליקה האירית היא המפלגה הרפובליקאית השמאלית שין פיין, התומכת באיחוד. אשר לתפקידה של בריטניה בסכסוך הפנים-אירי נכתב: "הטענה הרווחת כי בריטניה שימשה 'גורם מתווך' בין הקתולים לפרוטסטנטים האיריים שגויה. כפי שמדגישה המפלגה הקומוניסטית האירית, הפילוג בין שתי הקהילות היה מעשה ידי של האימפריאליזם הבריטי."

מרי לו מקדונלד, מנהיגת שין פיין ברפובליקה האירית ויו"ר האפוזיציה בפרלמנט, קראה לחולל מחדש את "הרע של 1998": "עד לימינו, נתפס ההסכם כסיפור הצלחה היסטורי - תוכנית אב לפתרון הסכסוכים הקשים ביותר. דור שלם גדל חופשי מסכסוך, בעולם שונה מאוד, מלא בהזדמנויות ותקווה. אנחנו צריכים אותם נחישות ואומץ שהיו אז גם היום. על מנהיגים פוליטיים בימינו לחזור לרוח של 1998."

לדעת "מורנינג סטאר", כפי שצוין לעיל, הגיעה השעה לאחד את אירלנד: "התייחסות להסכם 'יום השישי הטוב'

דוד בן גוריון בפגישה עם ראש ממשלת דרום אפריקה דניאל מאלאן, מאדריכלי משטר האפרטהייד, ת"א, 1953 (צילום: לע"מ)

ישראל ואפריקה: שונאים סיפור אהבה

קשריהן עמה". ניתוק היחסים היה נרחב ומהיר, וסיים בפתאומיות את "תור הזהב" הישראלי-אפריקאי. רק לקראת סוף המאה העשרים החלו היחסים הדיפלומטיים בין ישראל לכמה ממדינות אפריקה להתאחות בהדרגה. לדברי שלר ודובינסקי, "הספר מתחקה אחר המורכבויות והניואנסים, השאיפות הגדולות והאכזבות המרות שעיצבו את היחסים בין המדינות לאורך זמן".

יוסי אבו

מערך כוחות שמאלי הוקם בספרד

שרת העבודה של ספרד, הקומוניסטית יולנדה דיאס, הכריזה לפני שבועיים (14.4) על מועמדותה לנשיאות. זאת, כחלק ממערך כוחות שמאלי חדש שהוקם תחת השם "סומאר" (בעברית: הצטרף, התחבר). דיאס היא עורכת דין המתמחה בדיני עבודה אשר הגנה במשך שנים רבות על עובדים ועל ארגוניהם במחוז גליסיה. היא נבחרה לפרלמנט במסגרת הבחירות "פורדמוס - איחוד השמאל".

אביה של דיאס, סוסו, היה פעיל במפלגה הקומוניסטית המחתרתית וממקימי האיגודים המקצועיים בגליסיה, אשר נאבק נגד המשטר הפשיסטי של הגנרל פרנקו. דיאס נולדה ב-1971, וב-1986 הצטרפה לנוער הקומוניסטי. בינואר 2020 מונתה לשרת העבודה בממשלת ספרד.

מעמד הכרות מועמדותה של דיאס נערך במדריד בהשתתפות ראשי תנועות השמאל ואלפי פעילים. באירוע נכחו בין היתר מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית, אנריקה סנטיאגו; ראש עיריית ברצלונה, אדה קולאו; ראש עיריית ולנסיה, ג'ואן ריבו; ונציגי מפלגת הירוקים הסביבתית.

בספרד טרם נערכו סקרים בנוגע לבחירות לנשיאות, שכן המפלגות ברובן טרם הכריזו על מועמדיהן. אולם, על פי סקרים שנערכו בשבוע שעבר, אילו היו הבחירות לפרלמנט נערכות היום, הייתה סיעת "סומאר" בראשות דיאס גורפת 18% מקולות הבוחרים. הישג זה היה מכניס לפרלמנט כ-50 חברים מסיעתה והופך אותה לשלישית בגודלה.

בבחירות לפרלמנט בשנת 2019 נבחרו 35 נציגים של רשימת "פורדמוס - איחוד השמאל" והיא זכתה ב-13% מקולות הבוחרים.

לאחרונה ראה אור הספר "לבטים פוסטקולוניאליים: עיונים בתולדות יחסי ישראל ומדינות אפריקה" (הוצאת פרדס, 2023, 351 עמודים), העוסק ביחסים המשתנים והמורכבים בין ישראל למדינות אפריקה מסוף שנות החמישים ועד תחילת המאה העשרים ואחת. את הספר ערכו פרופ' לין שלר וד"ר איתמר דובינסקי, שניהם מהחוג ללימודי אפריקה באוניברסיטת בן-גוריון.

שלר ודובינסקי שיתפו פעולה בעבר בפרסום האסופה "השדות באפריקה: חוויות של מחקר והבניית ידע" (הוצאת פרדס, 2016). ספר זה פתח צוהר אל עולמם של חוקרים ישראלים של אפריקה. אסופת המאמרים העלתה שאלות בנוגע לשיטות מחקר אקדמיות ולסוגיות השונות העומדות בפני חוקרים ישראלים הניגשים למחקר שדה באפריקה.

ספרם החדש של זוג החוקרים בוחן התפתחויות של קשרים בזירות מקומיות שונות, ומנתח את יעדיה של ישראל במדינות אפריקאיות לאחר שחרורן מעול הקולוניאליזם והאימפריאליזם האירופי.

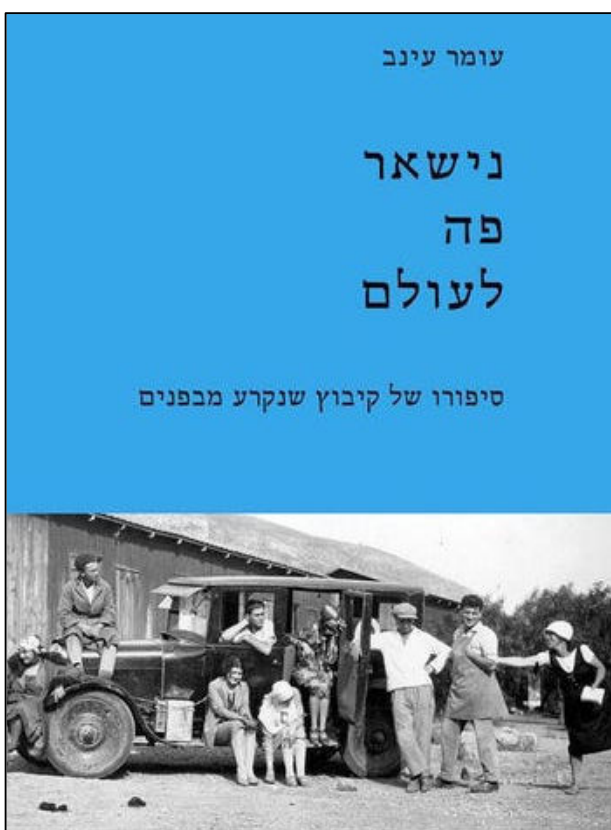
פרקי הספר מתמקדים רובם ב"תור הזהב" שקדם לניתוק היחסים בין מדינות אלה לישראל ב-1973. זאת תוך התמקדות בקשרי ישראל עם גאנה, מאל, צ'אד, דרום סודאן, ניגריה, קניה, סיריה, ליאון, זמביה ועוד. פרקים אחרים בספר מנתחים את היחסים הקרובים בין ישראל לדרום אפריקה בימי משטר האפרטהייד ולקראת סופו.

"תור הזהב" וסיומו הפתאומי

בתחילת שנות השישים, עם ראשית שחרורן של מדינות אפריקה מהכיבוש הקולוניאלי, החלו דיפלומטים, אנשי צבא ונציגים ישראלים לבקר במדינות היבשת. ממשלת ישראל יזמה ביקורים אלה כחלק משאיפתה לאזן את מצבה הבינלאומי הרעוע ולכרות בריתות חדשות. זאת על רקע יחסי המלחמה עם שכנותיה במזרח התיכון. מנגד, שיקולים אידיאולוגיים ומעשיים הניעו ממשלות אפריקאיות שונות לבקש סיוע מישראל בתהליך הדה-קולוניזציה.

לדברי החוקרים, "המצב היה דינמי, ולעתים השתנו הצרכים והאג'נדות. ישראל האמינה כי מאמציה האדירים ברחבי היבשת יגנו עליה מפני ההשלכות הדיפלומטיות של הסכסוך במזרח התיכון. אולם משאלה זו נכזבה לאחר מלחמת 1973, כאשר כמעט כל מדינות אפריקה ניתקו את

בית אלפא: הקיבוץ שנקרע מבפנים

הצעיר - הפלורליסטי והמתלבט - התמוסס ונפל שדוד לפוליטיקה קטנה ומפלגתית".

ביחסו לסכסוך עם הפלסטינים, מאמץ עינב את עמדתה המיליטריסטית והלאומנית של הנהגת מפא"י. הוא מתאר את מיקומו הגיאוגרפי של בית אלפא באותם ימים כ"שוב מבודד בקצה המזרחי של עמק יזרעאל, המוקף בכפרים ערבים". כדי להדגיש את יחסי העוינות מול "הערבים" מרבה עינב להזכיר תקריות מימי המרד הערבי ב-1936, ואת הרג שניים ממייסדי הקיבוץ במלחמת 1948.

אולם בניגוד לפרשנותו של עינב, כבר בראשית שנות השלושים הזהיר אליעזר הכהן, מנהיג השומר הצעיר בבית אלפא, מההשלכות הרוחניות האסון של מדיניות ההנהגה הציונית כלפי הערבים. תנועת השומר הצעיר הכירה בעם הפלסטיני מהיוסדה, וקראה לכל אורך תקופת המנדט הבריטי "להקמת חברה דו-לאומית סוציאליסטית בארץ ישראל".

לעומת עינב, אני סבור כי הלקח מהפילוג בקיבוץ בית אלפא היה דווקא חיובי. הפילוג ניצב כעדות לפן הסוציאליסטי שאפיין את ראשיתה של התנועה הציונית ועודו חבוי בחלקים של החברה הישראלית בימינו.

ייתכן כי ניתן לשכנע את הציבור הישראלי להיזכר ביסוד הסוציאליסטי שהתקיים בו בעבר. בלשונו של הפילוסוף הצרפתי-רוסי אלכסנדר קוֹז'ב: "ברגע שרעיונות אוניברסליים כחירות או קידמה מתגלמים כפוטנציאלים, הרי שמימושם או התפשטותם הם ודאיים וסופיים".

אודי אדיב

כותרת ספרו של עומר עינב "נישאר פה לעולם: סיפורו של קיבוץ שנקרע מבפנים" (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2022) מעידה מתחילתו על נטייתו הציונית של המחבר, בן קיבוץ בית אלפא. הספר בוחן, כחוכמה בדיעבד, את פרשת פירוק הקיבוץ ב-1940.

הקריאה בספר מעלה רושם של ניסיון לכפר על "חטא" הקנאות האידיאולוגית של מייסדי הקיבוץ. לאמור, אלה לא השכילו ליישב את חילוקי הדעות ביניהם בדרכי שלום, ובסופו של דבר החליט חלקם לעזוב את הקיבוץ.

עינב מטיב לתאר את מייסדי הקיבוץ כאנשים בשר ודם ששגו, הטעו את חברי הקיבוץ והובילו לפירוקו. עם זאת, עינב לא מגלה הבנה מעמיקה מספיק של רוח התקופה ושל ההקשר ההיסטורי בו נאמרו ונעשו הדברים.

על מהפכת אוקטובר ותומכיה

ניצחון הבולשביקים במלחמת האזרחים ברוסיה בתחילת שנות העשרים גרר גל המהפכני ברחבי אירופה. כך נחשף גם הנוער היהודי המשיכלי במדינות אירופה למה שכונה אז "רוחות הגאולה הסוציאלית". על רקע אקלים מהפכני זה ובהשראתו ערך קיבוץ בית אלפא ב-1924 את כנס היסוד של תנועת השומר הצעיר בארץ (11 שנים לאחר יסודה בארופה). בכנס השתתף בין השאר מנהיג התנועה מאיר יערי, והתנהל במהלכו דיון בנושא המשך דרכה וייחודה של תנועת השומר הצעיר בארץ. עמדתו של יערי היתה כי יש לשלול את "הסמלים התלושים" של התנועה בחו"ל, ובו בזמן לשמור על ייחודה הרעיוני והארגוני של "העדה השומרית".

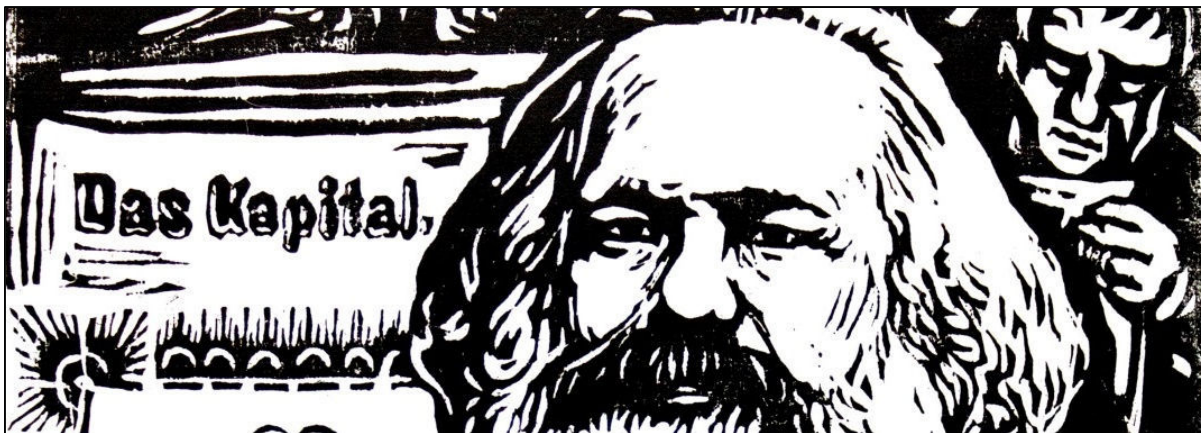
דוד הורביץ, מבוגרי ניסיון ההתיישבות הראשון של התנועה בארץ, ביתניה עלית, טען כי אותו ממד רוחני שיחד את השומר הצעיר בגליציה ובפולין התרוקן מתוכנו במסגרת מציאות ההתיישבות בארץ. לדבריו "התנועה בארץ אינה המשך של תנועת הנוער (האירופית). בארץ מתחולל מעבר מיוחד וחרף לתנועת פועלים".

בספרו "השומר הצעיר - מעדת נעורים למארכסיזם מהפכני" (1991, הקיבוץ המאוחד) מצטט אלקנה מרגלית עדות בעל פה של חבר קיבוץ בית אלפא: "לנוכח התמורות בארץ הרגישו חלק מחברי הקיבוץ צורך ליצור מפלגה מהפכנית לשמאלן של 'אחדות העבודה' והפועל הצעיר, שהיה לה קשר הדוק עם ברה"מ והמפלגה הקומוניסטית [...] חברים אלה סברו כי גישתם האינדיבידואליסטית והאמנוניאליט של יערי והנוטים אחריו לא יכולה לשמש אידיאולוגיה לגוף חברתי".

בניגוד להחלטת כנס היסוד בבית אלפא, אימץ השומר הצעיר בהמשך דרכו את המרקסיזם. מאיר יערי הסביר במאמרו "פלשתיים עליך" כי "אי אפשר לפנות יותר אל הנוער בסיסמה של כיבוש עבודה [...] הנוער משכבת האינטליגנציה אינו יכול להסתפק בעבודה השכירה והמנוונת ובסיסמה של הקמת משק, אלא זקוק לרעיון גדול". אותו "רעיון גדול" שחיפשו אז בני הנוער של השומר הצעיר היה המרקסיזם.

למען חברה דו-לאומית סוציאליסטית

בגרסתו של עינב, הפילוג האידיאולוגי תואר כך: "הכיתות ושאר הדברים שרצו להשאיר מאחור עם היהודי הישן, עלו איתם ארצה והיו לנחלתו של היהודי החדש. האידיאל הקיבוצי הגדול התרסק. החזון שהיה קיבוץ א' של השומר

קרל מרקס (צילום: רוברט דירינט)

סרט על חייו של מרקס בדוקאביב הקרוב

מלכת אמבטיה בתיאטרון יפו

ההצגה "מלכת אמבטיה" - רבין סאטירי בשני חלקים / על שבת אחים בצל תותחים" תעלה במוצ"ש הקרוב (22.4) בתיאטרון יפו. במחזה יוצא המחבר חנוך לוין נגד המיליטריזם והזיחות שאפינה את הציבור היהודי לאחר מלחמת 1967.

היצירה מורכבת מ-21 קטעים, חלקם שיריים וחלקם דיאלוגיים, המוצגים בנלעגות ובגרוטסקיות האופייניות ללוין. המחזה הוצג לראשונה בתיאטרון הקאמרי ב-1970, עורר סערת רוחות ציבורית וירד לאחר פחות מחודש. רביע חורי מביים את ההפקה החדשה, ומככב בה לראשונה צוות שחקנים ערבים.

שבוע עיר / לריסה מילר

הדמעה / דלילה מסל גורדון

המפלץ שכב על ספת הפסיכואנליזה
אם כי בעולם הבא
וסוף סוף נתן לדברים לעלות
בעודו סוקר מדי פעם, בהצצה,
את שתי בהונותיו
שהיו נתונות בגרבי צמר אפורים
ודמו לשני מחקים גדולים
(מחק לאונה השמאלית
ומחק לאונה הימנית, בהתאמה)
אלא שהפעם לא השתמש בהם כבעבר
ולא מחק בשצף קצף את פני הגלים
כאילו היה סירת מרוץ
שלא רואה בעיניים
כל מיני פרטים.
הוא הזיל דמעה
ובכך סיפורנו התחיל,
בהתנודדות
וכעל ספינה
בים

פסטיבל הסרטים התיעודיים הגדול בישראל "דוקאביב", החוגג את שנתו ה-25, יתקיים בין 11 ל-20 במאי. כשבנים האחרונות, יתקיים הפסטיבל בסינמטק תל אביב ובמוקדים שונים ברחבי העיר. החל ב-17 במאי יהיה מבחר סרטי הפסטיבל זמין לצפייה מקוונת בתשלום.

הנהלת הפסטיבל פרסמה את רשימת 13 הסרטים הישראליים שיוקרנו השנה. ברשימה בולטים הסרטים "האקטיביסט. קרל מרקס" (ישראל 2023), ו-"נורית אביב - אישה עם המצלמה" (ישראל, 2023). שני הסרטים יוקרנו בבכורה עולמית.

"האקטיביסט. קרל מרקס", סרטו של בנימין פריידנברג, מגולל את קורותיו של המהפכן קרל מרקס. "נורית אביב - אישה עם מצלמה", סרטו של זוהר ברנט, מעניק לצופה הצצה ראשונה לחייה האישיים של הבימאית והצלמת הנודעת. הסרט צולם לאורך שבע שנים, ורוקם את דמותה של צלמת הקולנוע הראשונה באירופה כאישה של ניגודים. סיפור חייה הייחודי מתגלה בסרט כמפתח ליצירתה הקולנועית.

על צעירים שגויסו בניגוד למצפונם

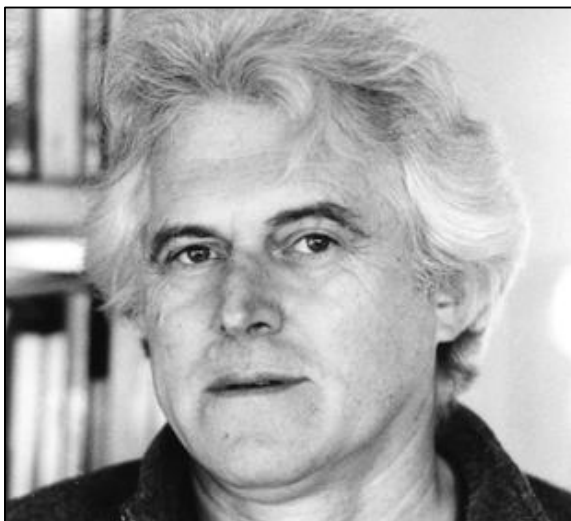
כן ראויים לציון: "סרט בסנטר" בבימויים של קובי פרג' ומוריס בן-מור, המציע מבט היסטורי ועכשווי על קניון דיזנגוף סנטר; ו-"מי תום" בבימויו של גיא דוידי (הנודע בשל סרטו הקודם "חמש מצלמות שבורות"), המביא את סיפורם של צעירים שגויסו לצבא הכיבוש בניגוד לצו מצפונם.

עוד יתחרו בתחרות הישראלית: "התזמורת" בבימויו של עופר פנחסוב, המספר את סיפורה של תחנת הרדיו "בית השידור הישראלי" שעסקה בתעמולה במדינות הערביות; ו-"נורה" בבימויו של מתן בן מורה, המגולל את עולמה של אישה החיה עם 500 עטלפים בבית מחסה שהקימה עבורם. במסגרת התחרות הבינלאומית בפסטיבל יוקרנו הסרטים: "50 השבועות ו-5 הימים של יוסי שריד" כשר חינוך בבימויו של אבידע ליכני, המגולל את סיפור חייו של אחד ממייסדי מרצ; "חילוניות - דת ומדינה" בבימויה של ענת זלצר; ו-"חיים ומוות בלוד", בבימויה של הילה מדליה, המגולל את סיפורן של שלוש משפחות שגורלן נקשר זה בזה כתוצאה ממעגל האלימות האכזרי בעיר המעורבת לוד.

רשימת הסרטים המלאה בכתובת:

<https://bit.ly/3UatGLL>

שילב שירה ומחאה

מאיר ויזלטיר, ליבו היה בשמאל
(צילום: לקסיקון הספרות העברית החדשה)

המשורר, המתרגם, חוקר הספרות ופעיל השמאל פרופ' מאיר ויזלטיר נפטר מאיתנו בסוף חודש מרס בגיל 82. ויזלטיר נולד במוסקבה, ברית המועצות, ב-1941. ב-1949 היגרה משפחתו לישראל. ויזלטיר נמנה עם חלוציה החשובים ביותר של השירה העברית המודרניסטית. תרגומיו חשפו דורות של קוראים בעברית ליצירות המופת של וויליאם שייקספיר, צ'רלס דיקנס, וירג'יניה וולף ועוד. היה חתן פרס ישראל לספרות ושירה (2000).

במהלך השנים חיבר ויזלטיר שירי מחאה רבים נגד הכיבוש הישראלי של השטחים הפלסטיניים ונגד הפלישות הישראליות ללבנון. הוא תמך באופן פעיל בתנועות השלום. יוזמות פוליטיות וחברתיות של מק"י וחד"ש זכו באופן עקבי בהענותו. השתתף למשל באירוע הציבורי בוואדי עארה, שבמהלכו סומן מחדש הגבול בין ישראל לפלסטין. השיר המובא להלן ראה אור ב"זו הדרך" ב-10.6.1982 וכן בקובץ היובל "50 זו הדרך" שראה אור ב-2015.

המשך יבוא

מאיר ויזלטיר

המלחמה היא המשכה של המדיניות,
והדרום הלבנון המשכו של הגליל העליון.
על כן אף טבעי שמדינה
תערוף מלחמה בלבנון.

הנעורים הם המשכה של הילדות,
והדרום הלבנון המשכו של הגליל העליון.
על כן אין טבעי מילדים ונערים
היוחם זה בזה בלבנון.

הקבנות היא המשכה של הרבנות,
והדרום הלבנון המשכו של הגליל העליון.
על כן תכרה חברה קדישא הצבאית
קברים רעננים בלבנון.

העתונות היא המשכה של הפטפוטנות,
והדרום הלבנון המשכו של הגליל העליון.
על כן שוקלים העתונים בכבד-ראש
את השגי המלחמה בלבנון.

השירה היא הפוכה של האמירה,
בדרום הלבנון וגם בגליל העליון.
על כן הנאמר כמו לא נאמר,
ועוד נצא למלחמה בלבנון.

2 באפריל 1978

חד"ש ירושלים

אסיפת סניף ושיחה עם ד"ר טל גלעדי
המתרגם לעברית של חיבורי קרל מרקס
לביקורת הכלכלה המדינית: מבוא והקדמה
חמישי, 20 באפריל, בשעה 19:00, כורש 14, ירושלים

מק"י / חד"ש / בנק"י

הפגנת ה-1 במאי

שבת, 29 באפריל, בשעה 10:30, רחוב תאופיק זייד, נצרת

מק"י סניף טייבה

אבלה על לכתו של חברנו

ד"ר עימאד בלעום

ומשתתפת בצער המשפחה

השבוע באתר "זו הדרך"

שמורת טבע חדשה תכיר במורשת הערבית-בדואית,
פורסם הגיליון החמישי של 'חוצות' ועוד...

zoha.org.il